

HODI.TI.

PEDAGOŠKO GRADIVO

Intermedijska zvočna predstava, »Walking performans«

1. Vsebina in avtorji

Intermedijska predstava *HODI.TI* je performativni zvočni sprehod, ki ga gledalec obhodi po vnaprej načrtani poti in mu sledi s pomočjo slušalk in aplikacije na telefonu, ki si jih sposodi na vstopu. Preko zvočnih slik vtisnjenih v lokacijo načrtane poti in poslušanja realnega zvoka okolice, prehaja med fiktivnimi in realnimi situacijami. Predstava prepleta naracijo in zvok s prostorom, s potjo in na izkustven način prikaže vsebino.

Vsebina predstave tematizira hojo kot politično akcijo, kot možen način upora.

Ko hodiš po varni, znani poti mesta, si težko predstavljaš, da ženske ponekod po svetu ne hodijo same. Da je individualna hoja povezana z neprimernim, celo nedovoljenim vedenjem. Na tem mestu vstopajo mehanizmi nadzora 'varne' hoje posameznic. V obliki družbene regulacije, ki je že in bo v bližnji prihodnosti še bolj izpopolnjeno podkrepjena z aparati moči, nadzora, kapitala. Prav ti aparati pa danes in tukaj, na 'varnih' območjih že krojijo našo vsakodnevno hojo. Le-ta postaja vedno bolj časovno omejena, regulirana, natančno določena in usmerjana.

Skupinska, kolektivna hoja je kot upor in osvajanje prostora odraz politične akcije. Kaj pa individualna hoja? Ali je hoja, kot zavestna in osebna odločitev, lahko moč posameznice(ka)? Rez v obsoječi družbeni sistem. Je hoditi radikalno? Hoja, kot možen način upora, toliko bolj, ko si čas in prostor za hojo prilasti ženska, tista ženska, ki ima družbeno in posledično samoreguliran dostop do časa za hojo.

Besedilo in prostor: Irena Pivka,
Zvočna kreacija: Brane Zorman,
Interpreti: Irena Pivka, Petra Tanko, Igor Velše
Dramaturško svetovanje: Saška Rakef,
Pregled besedila: Suzana Koncut, Prevod: Urban Belina,
Aplikacija: Vasja Progar
Produkcija: CONA, partner Mesto žensk, 2017
<http://www.cona.si/slo/hodi-ti/>

opomba: Udeleženci na vstopni točki prejmejo opremo in sami, individualno prehodijo načrtano pot in poslušajo/opazujejo.

2. ZAKAJ HODITI?

Hoja je usklajeno gibanje telesa, katerega vzorec se naučimo v prvih letih življenja. Premikanje rok, nog in hrbtenice, nam omogoča premik telesa od točke A do točke B, omogoča premik skozi prostor. Človek je poselil ves prostor, mnoge generacije so potrebovale čas, da so se sprehodile skozi prostor ter poselile naš planet. Sprehod, je torej človeški osnovni gib, ki nam omogoča potovanje skozi prostor in čas. Množične migracije, vojne, protesti ali pa romarski pohodi, pričajo o človeški dejavnosti imenovani »sprehod« ali »pohod« oziroma hoja.

Hoditi skozi prostor in čas omogoča človeškemu možganu tudi psihološki proces. Fizična aktivnost telesa sprosti um, ter možganu omogoči miselni proces, stik z podzavestjo ter čustvi.

»Dober sprehod lahko naredi čudeže za naše duševno počutje. Izboljša samopodobo in samozavest, razpoloženje, kakovost spanja ter zmanjša stres, tesnobo in utrujenost. Fizično aktivni ljudje imajo do 30% zmanjšano tveganje, da bodo postali depresivni.«

Hoja nam torej omogoča izkušnjo aktivnega razmišljanja, skozi prostor in čas.

Mnoga popotovanja, dnevniki ter zapisi tovrstnih izkušenj, pa so v resnici zgodbe. Pripovedi o ljudeh in krajih, čustvih ter dejstvih, ujete v prostoru in času. Mnoge izmed njih, so vezane na specifičen kraj oziroma lokacijo, zato jih lahko poustvarimo, podoživimo le skozi sprehod skozi zgodbo.

3.KAJ JE »WALKING« ali kako umetnost razume hojo?

»To walk« (ang.), »hoditi«.

»Walking« (ang.), hoja ali sprehod.

Sprehod lahko ustvari zgodbo, le ta pa je običajno vezana na specifično lokacijo ali več lokacij hkrati. Skozi zgodbe se torej, lahko sprehodimo, saj tako podoživimo prvotne dogodke, ki so se zgodile v drugem prostoru in času. Gre za »paralelno« podoživljanje, poustvarjanje zgodbe. Povezava misli, čustev in telesa v enem prostoru in času. Skupaj, kot aktivni gledalci, mapiramo dogodke, ki so se zgodile v preteklosti. »Mapirati« ali označevati zgodbo skozi gibanje na specifični lokaciji ali prostoru.

Richard Long (roj.1945, Bristol, UK) predstavnik krajinske umetnosti oziroma »Land Art«. Long je pionir »Walking performansa«, saj je z konstantno hojo po travi ustvaril, takorekoč »vtis« v naravo po kateri je hodil, skozi prostor in čas.

Predstavitveni del je bil narejen na enem od dolgih potovanj iz sv. Martina, njegovega doma v Bristolu. Ustavil se je na polju v Wiltshireu, kjer je hodil naprej in nazaj, dokler sploščena trava ni ujela sončne svetlobe in postala vidna kot črta. Svojo aktivnost je posnel v kratek video kot svoje fizične posege v pokrajino.

Čeprav je to umetniško delo podvrženo umetnikovi telesni prisotnosti, privablja široko zanimanje za performativno umetniško prakso. Ta del prikazuje,

kako je Long že skozi vse življenje našel vizualni jezik z neprestanostjo, gibanjem in relativnostjo.
Independent, 2007

Jacque Rencier (francoski filozof), je predstavil teorijo »aktivnega gledalca«, kateri ni več pasiven opazovalec predstave na »drugi strani odra«, temveč mu je podana takoimenovana možnost podiranja četrte stene odra«, kar pomeni vključitev gledalca med igralce, ali še dlje, igralec postane gledalec in obratno.

»Walking« je torej predstava na prostem, ponavadi na specifični lokaciji, ki je direktno vezana na zgodbo. Gledalec postane igralec, prevzame aktivno vlogo v naprej postavljeni ali organizirani lokaciji.

Nosilec predstave je torej gledalec. Le-ta je prizorišče aktivnega sprehoda skozi zgodbo. Skupaj kot skupina ali komuna gledalcev ravno tako pa tudi individualno, vsak posameznik, lokacijo opazujemo, zgodbo podoživimo ter skozi hojo, ustvarimo novo izkušnjo, prostora in časa.

4. SODOBNE OBLIKE GLEDALIŠČA, PERFORMANSA, PREDSTAVE IN/ALI KONCEPTA?

Sodobno umetnost umeščamo v čas novega tisočletja, torej od leta 2000 dalje. Postmoderna umetnost (od 1950-2000) je podala osnove, razvila takoimenovano konceptualno umetnost. Le ta temelji na poznavanju ideje, ki je zasnova umetniškega izraza, ustvarjanja, umetnine. Sodobni pristopi gledališča so seveda različni, kot že omenjeno, se je performans razvil v 70' letih prejšnjega stoletja. Podal je osnovo »Walkingu« ter drugim zvrstem sodobne umetnosti. Kot že omenjeno, sodobna umetnost temelji najprej na raziskavi dejstev, potem šele snovanju zgodbe. Zvočna predstava na specifični lokaciji, nam ponuja mnogo družboslovnih zvrsti ter seveda problematik vezanih na določen segment. Zgodba se tako dotika zgodovinske, geografske, filozofske, sociološke, psihološke ter na koncu tudi umetniške izkušnje. Ponovno opazovanje lokacije, premišljevanje konceptov skozi fizično aktivnost gledalca ponudi aktivno poustvarjanje predstave, za »četrto steno« gledališča.

Robert Wilson in Boukje Schweigman, »Walking performans«, Norfolk, UK 2012
www.robertwilsonnorfolkwalking.com / YouTube

"Tu smo vsi igralci na odru, usmerjeni z umetniško vizijo, ki je ne razumemo, v načine gledanja - in biti – o tem nikoli ne bomo razmišljali v naglici vsakodnevnega življenja."

To nenavadno veselje se imenuje »Walking«, ustvaril pa ga je režiser in umetnik Robert Wilson v sodelovanju z nizozemskim umetnikom Theunom Moske in Boukje Schweigman. Delna meditacija, delno potopno gledališče, je tri urna hoja, v kateri se udeleženci naučijo, da se počasi premikajo po oddaljeni rezini obale, sipin ter gozda Norfolk. Gledalec se srečuje z nizom dramatičnih zvočnih instalacij, skozi katere je gledalec voden; z rumeno zakritimi vodniki, imenovanimi »angeli«.

The Guaridan, 2012

5. VAJA: HODITI SKOZI PROSTOR IN ČAS?

- a.) Učencem naročimo naj se postavijo v vrsto ter časovno izmerijo hojo skozi prostor. Prostor je lahko poljuben, pomembno je, da dokažemo ter doživimo »hojo skozi čas in prostor« oziroma od točke A do točke B.
- b.) Učenci naj prehodijo daljšo razdaljo (ali več krogov v telovadnici). Po minuti ali dveh, naj vsak zase zapiše svoje misli.
- c.) Učenci naj si izmislijo kratko zgodbo (lahko vezano na učno snov) ter za le-to določijo tudi specifično lokacijo in pot, zvoke ter sporočilo (glavno idejo) sprehoda.

Pedagoško gradivo je pripravili Anja Podreka